

ПЕРСПЕКТИВИ ПЕНСІЙНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Нещодавно (3 жовтня п.р.) Верховна Рада України ухвалила чергову пенсійну реформу. Попередня реформа 2011 р. суттєво змінила правила гри у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування [1]. Однак Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій» від 03.10.2017 р. № 2148-VIII [2] пішов ще далі в цьому напрямку. Розглянемо деякі аспекти нововведень та їх вплив на розвиток пенсійного страхування.

Безперечно, даний Закон впроваджує певні позитивні зрушення. Зокрема, передбачено надання гарантій для інвалідів із дитинства, дітей-інвалідів, пенсіонерів, які не мають повного стажу, і осіб, які не мають права на пенсію і отримують зараз 949 грн. Розмір пенсії для них збільшиться на 45 % і становитиме 1373 грн. Крім того, відтепер індексація пенсій проводитиметься автоматично з орієнтуванням на збільшення середньої зарплати без додаткових рішень Верховної Ради чи Кабінету Міністрів України.

Позитивною новелою слід також визнати зняття додаткового 15-відсоткового оподаткування пенсій працюючим пенсіонерам. За статистикою, на даний час в Україні більше ніж 500 тисяч пенсіонерів отримують зменшену пенсію. Тому положення Закону, що «з 1 жовтня 2017 року пенсії виплачуються без урахування одержуваної заробітної плати (доходу)» [2] видається доречним, хоча і з вадами законодавчої процедури, оскільки даний Закон було прийнято 3 жовтня та офіційно опубліковано лише 10 жовтня 2017 р. (Голос України, № 188, від 10.10.2017 р.), а в прикінцевих та перехідних положеннях Закону вказано, що зазначене положення набирає чинності «з дня, наступного за днем його опублікування, і застосовується з 1 жовтня 2017 року» [2].

Важливим позитивним моментом реформи слід визнати можливість компенсації відсутнього страхового стажу шляхом його «докупівлі» – внесення платежів за період до 5 років. Проте стримувати використання даного інституту буде встановлення коефіцієнту вартості компенсації. Зокрема, за перший рік такий коефіцієнт складає 2, за другий – 1,8, за третій – 1,6, за четвертий – 1,4, а за п'ятий – 1,2. І це при тому, що вказаний коефіцієнт накладається на суму мінімальної заробітної плати на момент сплати. Тобто, ком-

пенсуючи 5-річний недолік страхового стажу в 2017 р., працівник повинен сплатити внески за всі 5 років, виходячи зі ставки мінімальної зарплати 3200 грн (щомісячний єдиний соціальний внесок складає 704 грн), незважаючи на те, що наприклад, 5 років тому, у 2012 р., мінімальна зарплата складала всього 1073 грн, а в 2013-му – 1147 грн, у 2014-му та 2015-му – 1218 грн, у 2016-му – 1378 грн, і лише у 2017-му – 3200 грн.

З урахуванням вказаного доречним видається розраховувати компенсації відсутнього страхового стажу, виходячи зі зворотного порядку розрахунку. Так, наприклад, у разі необхідності доплат на 2 роки страхового стажу можна розраховувати їх, виходячи зі ставок за 2017 та 2016 роки.

Одночасно слід зауважити, що відсутність в Законі положень про підвищення пенсійного віку «компенсується» збільшенням показника трудового стажу для виходу на пенсію. Зокрема, на даний час для виходу на пенсію працівник повинен мати страховий стаж не менш як 15 років. В такому випадку працівник претендуватиме на мінімальну пенсійну виплату за віком. З 2018 р. вказаний розмір страхового стажу збільшуватиметься до 25 років, а потім щорічно цей показник зростатиме на 1 рік, і до 2028 р. має досягнути 35 років. Водночас, якщо трудовий стаж складає від 15 до 25 років, то на пенсію можна вийти у 63. При наявності стажу, меншого за 15 – вихід на пенсію можливий у 65 років.

Слід зауважити, що у вказаному випадку працівник претендуватиме лише на мінімальний розмір пенсії. Держава може призначити також тимчасову допомогу у разі, якщо у працівника не буде 15 років страхового стажу після досягнення ним 65-річного віку.

Вказаний висновок можна зробити з урахуванням того, що впровадження накопичувальної системи даним Законом не передбачено. Кабмін зобов'язався розробити шляхи щодо впровадження накопичувальної системи до 2019 р., хоча появу даного рівня пенсійного страхування було анонсовано ще у 2003 р. Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» [3]. Зокрема, саме в ст. 2 даного законодавчого акту було зазначено, що система пенсійного забезпечення в Україні має трирівневу структуру, що складається з солідарної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, накопичувальної системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та системи недержавного пенсійного забезпечення. Перший та другий рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять сис-

тему загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Другий та третій рівні системи пенсійного забезпечення в Україні становлять систему накопичувального пенсійного забезпечення [3, ч.2 ст.2].

Тому слід підсумувати, що остання пенсійна реформа 2017 р. не може бути визнаною досконалою та потребує подальшої роботи законодавця та страхової спільноти.

Література:

1. Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи [Текст]: Закон України від 08.07.2011 р. № 3668-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 12-13. – Ст.82.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій [Текст]: Закон України від 03.10.2017 р. № 2148-VIII // Відомості Верховної Ради. – 2017. – № 40-41. – Ст.383.
3. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування [Текст]: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 49-51. – Ст. 376.

Д. Д. Терентьєва

*магістрант I курсу, спеціальність «Право»
науковий керівник: к.ю.н., доц. Смітюх А. В.*

ВИМОГИ ДО ЧЛЕНІВ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ

Наглядова рада є центром прийняття рішень, «мозком» підприємства. Чим більш мудрі рішення прийматиме наглядова рада, тим успішніше йтимуть справи компанії. Очевидно, що члени наглядової ради мають відповідати певним вимогам задля того, щоб виважено здійснювати стратегічне керівництво діяльністю підприємства і відстоювати інтереси його учасників.

Закон України «Про акціонерні товариства» (далі Закон «Про АТ») [1] закріплює, що член наглядової ради має бути фізичною особою (ч.2 ст.35). Логічно, що така фізична особа має володіти повною цивільною дієздатністю, тобто усвідомлювати значення своїх дій та керувати ними (ст.ст.30, 34 Цивільного кодексу України) [2]. У зв'язку з цим, дискусія про можливість входження юридичної особи до складу наглядової ради є безпідставною, оскільки не впливає ні з вимог закону, ні з цільового призначення самої наглядової ради [3, с.305]. Ще однією легально визначеною вимогою